

rikai sima
gyökere
tán kap-
sen, jud.
kivánatra

SEK

abb bett-
j. Allás-
téseik díja
vábbitunk
hírek díja

met közép-
nevelőnei,
női állást
a kiadóra

hajadon,
mánnal.
ine hozzá
akkal há-
ból. Leve-
s címmel
a" jellegre
lóba

teres rézüst-
a-tér 1. fsz.

előkelő kö-
ednénnyel
jegyzésben
ru és val-
s és urak.
enc házsa-
irodája
IV. Bul.
ot 21.

wald

ahuta (vott
Telefon 147

la és tükör-
veg raktár
si vállalat.
ok ujrakon-
1007

meg, ruha-
zdasági kö-
andó raktár,
zintén

ajtó-
siga-
leket

készülnek
Szabó kötel-
ősnél.
acelárilior 8.

SZ.

rt

SZ.

rt

Szerkesztőség, kiadó-
nyomda:

Kolozsvár, St. Baros
utca (Brassai-utca) 10.

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal
9-77

1927. évi N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályá-
zon és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

Mascher Róbert
Budapest
1. 8.

Cenzurat: Suciú

KELELET

ISZIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETÉSI ARAK

Romániában
Egész évre — — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — — 320
Egy hónapra — — — 110

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40 —
Egyes szám — — — 3—

1927 november 8 Kedd

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 249. szám

5688 Chesván 13

Csakugyan fordulópont?

Vajjon csakugyan fordulópontoz értünk? Egy egészen apró és jelentéktelen napihír, ami a bukaresti nagy lapok hasábjainak alsó sarkában eldngva jelent meg, arra enged következtetni, hogy igen. Alapjában véve nem nagy dolgról van szó. A bukaresti lapoknak hire szerint pusztán annyi történt, hogy a jásii keresztény és zsidó diákok együttesen gyűlést tartottak, amelyen megformuláltak a diákság kívánásait, ezu tal nem a numerusz klauzuzst, annál sokkal kevesebbet, de a diákság szempontjából mégis sokkal fontosabbat, a harmadik vizsga-szekció újbóli engedélyezését.

Hat évvel ezelőtt nem jelentett volna különösebb eseményt ez a hír. Ma azonban egy pillanatra csodálkozva kapjuk fel a fejünket és az apró eseményből sorsváltozást jelentő fordulópontot érzünk kicsengeni. Talán nem is véletlen, hanem sorozatosan bekövetkező események egyik láncszeme a jásii eset, amely sorrendben a második, hiszen néhány nappal ezelőtt a kolozsvári egyetem névavatásánál már regisztrálhattunk egy nem kisebb jelentőségű epizódot, amikor is a bölcsészkar hallgatók ünnepi szónoka a megértés, a rend és a lelkek kibékülésének programját adta az elkövetkező évre.

Pontosan öt esztendeje annak, hogy egyszerű szavakkal szólva, a keresztény és zsidó diákok között Romániában a jó viszony felborult. Ez öt esztendő alatt a keresztény és zsidó diákok között minden találkozási pont megszűnt, a zsidó diákokat kiűldözték az egyetem padsoaraiból, kit külföldre, kit más pályára sodort el az egyetem kapuiban működő bunkósbot. Es most, öt esztendő múlva, a jásii példa az első fecske, amely új tavaszt hirdet, annak felismerését, hogy az akadémikus ifjuság valójában egységes társadalom, egységes osztály, amelynek megvannak a maga különj törvényei, megvannak a közös érdekei s ezeket az érdekeket veszélyeztetik elsősorban, ha az Alma Mater ifjusága, kulturális hivatását megcsufolva, a faji gyűlölség pusztító metyélt engedi be falai közé.

A romániai diákmozgalomnak elsősorban szociális tartalma volt. A diákmozgalom követelése szociális és professzionális körben mozogtak. Jobb menzát, jobb diákhont, több tandíjkezdményt, enyhébb vizsgafeltételeket kívánt a diákság, de az antiszemitizmus görbe tükrén keresztül nézve, a román diák magasabb élet-standardját és jobb tanulási lehetőségét úgy képzeltek elérni, ha a zsidó diák életnivóját leszorítják s ad maiorem gloriam Dei, a zsidó diákokat farkósbottal kiverik a versenytársak közül. Később fokozatosan az antiszemita színezete domborodott ki a diákmozgalomnak s a zsidó diáknak az egyetemről való kiűzése már nemcsak cél, hanem eszköz lett és az emberi méltóság arculesapásképpen valahányszor az illetékes faktorok elzárkóztak a diákság egyik másik szociális követeléseinek teljesítésétől, a zsidó diákokon vertek végig, a zsidó kereskedők ablakait törték be, zsidó utasokat hajgáltak ki a robozó vonatokról.

Vajjon csakugyan fordulópontoz értünk? Vajjon öt esztendő múlva csakugyan rájött-e az egyetemi ifjuság, hogy a zsidó diákság brutalizálásával nem tudja feljavítani a maga gazdasági és kulturesélyeit és hogy az erőszakos eszközökkel harcoló diákmozgalom nem a román diákság helyzetén javított, hanem az ország jóhírén ejtett csorbát és a kulturális fejlődés útja elé gördített akadályokat. A jásii eset arra enged következtetni, hogy a diákság, vagy leg alább is annak egyik jelentékeny része felismerte az egyedüli helyes utat és a közös pro-

fesszionális érdekekért, közös erővel és közös fronton akar küzdeni.

Az elmúlt öt esztendő szomorú példái nem nagyon alkalmasak optimista hitünk felkeltésére és csak néhány nappal ezelőtt vettük híret a bukaresti kereskedelmi akadémiai zsidó-

verésnek, de a jásii keresztény és zsidó diákok együttes akcióját talán mégis szimbólumnak tekinthetjük és első válasznak, amelyet a jásii diákság adott annak a kolozsvári román filozop-ternek, aki az egyetem névavatásának ünnepén a lelkek kibéküléséről beszélt.

Helvennyolc védője lesz Manoilescu- nak a csütörtöki főtárgyaláson

Állítólag letartóztattak egy főhadnagyot, aki levelet hozott az extrónörököstől. A katonai ügyész fölöslegesnek tartja a tanukihallgatást. Averscu fantaszfikus vádjai Bratianu ellen

Bucuresti-Bukarest, november 7. (Rador) Az „Adeverul“ temesvári jelentése szerint Csanád határállomáson letartóztatták Marin Teodorescu főhadnagyot, aki levelet hozott magával a volt trónörököstől. A főhadnagy útját autóval folytatta, de a határállomáson feltartóztatták.

A „Lupta“ szerint a belügyminisztérium és a sziguranca megcátolják ezt a letartóztatást. A lapok közlik a Manoilescu-ügy végleges vádiratát. A katonai ügyész megismétli a Tarescu-féle deklarációból ismert vádakát, majd hangsúlyozza, hogy Manoilescunak védekezése, mely szerint törvényes uton kívánta nézeteit érvényre juttatni, nem állhat meg, mert törvényes ut egyáltalán nem létezik a dinasztikus rend megbuktatására. A vád állam biztonsága elleni büntettel vádolja Manoilescut, majd kifejti, hogy miután a vádlott bevallotta tettét, tanukihallgatás fölösleges. A bűnösségre nézve terhelőnek mondja a vádirat azt a tényt is, hogy Manoilescu titkos irást használt, ami egyuttal annak a bizonyítéka, hogy a vádlott tudatában volt bűnösségének.

Az „Adeverul“ szerint Manoilescu kijelentette a vizsgálóbírónak, hogy nem állott szándékában az alkotmányos rend megdöntése, csupán azt akarta, hogy a volt trónörökös helyét foglaljon a régenstanácsban, majd hozzátette, hogy vannak más román politikusok is, akik kérték Károlyt, térjen vissza és titkos levelezést folytattak vele. Manoilescu megnevezte Jorgát, de az őt azonban nem, csak megjegyezte, hogy a parlament tagjai és ha beidézik tanuknak az illetőket, akkor eskü alatti vallomásuk során bizonyára nem fogják letagadni ezt a tényt.

Teodorescu ezredet ma szabadonbocsátották. Az ezredes lakásán tartózkodik, érintkeznie azonban más személyekkel nem szabad.

Manoilescu ma délelőtt fogadta ügyvédeit is és tanácskozott velük a védelem kezelésére vonatkozólag.

Bukarest, november 7. (Rador) Külföldről érkezett jelentések szerint, komoly, mértékadó körök mindenütt meg vannak győződve, hogy Romániában teljes a rend és nyugalom. Az ellen-séges ügynökségek híreszteléseit nem találnak hitelre.

Kisenevben lesz a Manoilescu-per főtárgyalása

(Bucuresti-Bucarest, november 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Manoilescu ügyében végül is befejeződött a vizsgálat. Carapancea ezredes, a bukaresti második hadtest hadbíróságának első királyi ügyésze, a katonai perrendtartás eljárása szerint hosszú vádala helyező indítványban foglalta össze a volt pénzügyminiszterhelyettes elleni vizsgálat eredményeit és ezt a vasok aktacsomóval együtt betejesztette Popovicu tábornok második hadtestparancsnoka elé. Popovicu tábornok az akták áttanulmányozása után aláírta azt a rendeletet, amely Manoilescunak hadbíróság elé való állításáról intézkedik és amely a következőkben kvalifikálja Manoilescu akcióját: A Mihály király személye ellen elkövetett merénylet bűnténye, amellyel a január 4-iki aktus megváltoztatására törekedett.

Csütörtökön lesz a főtárgyalás

Vasárnap délután Carapancea ezredes, első királyi ügyész felkereste börtönében Mihail Manoilescut, felolvasta előtte a hadbíróság elé való állításra vonatkozó lépést, közölte vele, hogy a bukaresti hadbíróság csütörtökön, november 10-én reggel nyolc órkor kezdi meg perének tárgyalását.

A védelem tanui

A volt államtitkár átadta erre Carapancea ezredesnek azoknak a tanuknak névsorát, akiknek kihallgatását kéri a védelem érdekében. A tanuk névsora a következő: Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt vezére, Nicolae Jorga professzor, Virgil Madgearu, Goga Octavian, Mihail Popovicu, I. Petrovici, az Averscu-kormány volt közoktatásügyi minisztere, Gheorghe Bra-

tianu, a miniszterelnök fia, Grigore Filipescu, Cita Davila, volt lembergi követ, Titulescu külügyminiszter, Dimitriu közlekedésügyi miniszter, Botez professzor, Petre Papacostea, C. Popovicu, Richard Franasovici belügyi államtitkár, Vaida-Voivod Sándor és Alfréd Heffer, a „Politica“ című lap szerkesztője.

A királyi ügyész átadta a tanuk névsorát a hadbíróság jegyzőjének, azzal az utasítással, hogy a megjelölt személyeket idézze meg a tárgyalásra.

Kisenevben tárgyalják a pert?

A csütörtöki tárgyalásra vonatkozólag, amely elé páratlan érdeklődéssel és izgalommal tekint az egész ország közvéleménye, különböző verziók vannak forgalomban. A „Cuvantul“ szerint a pert nem Bukaresben, hanem az országnak egy olyan városában fogják tárgyalni, amely jelenleg is hadizónában fekszik. Nem látszik kizártnak, hogy Manoilescu ügyében a kisenevi hadbíróság fog ítéletet mondani. A kormány — írja a „Cuvantul“ — elejét akarja venni ezáltal az esetleg Manoilescu mellett megnyilatkozó szimpátia-tüntetéseknek. Egyébként a kormánynak minden oka megvan arra, hogy a per főtárgyalását kivonja az általános érdeklődés középpontjából, mert nem tart tőle, hogy a tárgyalás folyamán a védők olyan részletekre fognak rámutatni, amelyek különös megvilágításban fogják helyezni a miniszterelnöknek a január 4-iki aktusban vitt szerepét.

Helvennyolc védő

Manoilescu védelmére 78 védő iratkozott fel, akik között több jelentős államférfi és katonai

tekintély szerepel. A védők sorában ott van Averescu tábornok, Gherenschi adjutáns tábornok, Tasca professzor, Jorgának egy lelkes hive, Grigore Junian és Edvard Mirto nemzeti parasztpárti vezérek, Trancu-Jasi, volt averescánus miniszter, Hanibal Teodorescu, Bukarest volt főpolgármestere, Otetelesanu volt államtitkár, Jhon Mihalache, a nemzeti parasztpárt alelnöke, Radul Rosetti, Homoroceanu ezredes és mások. Általános meglepetést kelt, hogy Manolescu védőjéül feliratkozott Jean Florescu, volt liberális igazságügyminiszter és Perieteanu, a Stirbey-kormány közlekedésügyi minisztere, aki ugyancsak liberális.

kormány megfizette a külföldi sajtót, hogy ismét hozza szönyegre Károly extrónörökös ügyét.

Huszezer lej büntetés manifestum-terjesztésért

Ugyancsak a „Lupta“ jelenti, hogy a fogarasi törvényszék szombaton tárgyalta Danila Vasu volt averescánus képviselő és Octavian Popa szolgabíró bűnügyét, akiket azzal vádoltak meg, hogy egy manifestumot terjesztettek, amely Károly extrónörökshöz intézett levelet tartalmazott. A fogarasi törvényszék Vasu volt tisztségviselőt 20 ezer lej pénzbüntetésre ítélte, míg Popa volt szolgabírót a vád és annak következményei alól felmentette.

Maniu és Vajda Kolozsváron

Maniu Gyula a nemzeti parasztpárt vezére az éjjeli gyorsvonattal Kolozsvárra érkezett. Maniu ma délelőtt kontaktusba lépett a párt

ZENELEPAGE Kérjen jegyzéket

kolozsvári vezéreivel, így mindenekelőtt is Vaida-Voevod Sandor volt miniszterelnökkel, aki néhány nap óta ugyancsak Kolozsváron tartózkodik. Maniu megbeszélést folytatott dr. Boila Romulusz professzor szenátorral, dr. Hatiegan Emil és dr. Socol képviselőkkel és a párt többi vezetőivel. Maniu Gyula kolozsvári utja kapcsolatban áll a nemzeti parasztpártnak Gyulafehérvárra összehívott kongresszusával, amelyre széleskörű előkészületeket tesznek a párt vezérei. Az Uj Kelet munkatársa ma délelőtt fekereste Maniu Gyulát, akit megkértünk, hogy adjon nyilatkozatot az aktuális politikai problémákról.

Maniu Gyula azzal tért ki a nyilatkozatadás előtt, hogy az adott pillanatot nem tartja opportunusnak arra, hogy nyilatkozzék.

Weizmann Chaim november 30-ikán Romániába érkezik

(Bucuresti-Bukarest, november 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Románia zsidóságának előkelő vendége lesz a közeli hetekben. November 30-án Romániába érkezik dr. Chaim Weizmann, a cionista világszervezet elnöke, a ma élő zsidóság reprezentáns vezéralakja. Weizmann dr. részt fog venni a regáti cionista szervezet december 4-ére összehívott kongresszusának ünnepélyes megnyitó ülésén, amelynek napirendje a következő:

Megnyitó beszéd. Tartja: Bernhard Adolf, a romániai cionista szervezet elnöke. Emlékbeszéd az utolsó év zsidó halottjairól. Tartja: dr. I. Niemerover főrabbi. Üdvözlések. A kongresszus vezetősége, az igazoló bizottság és a reszortbizottságok megválasztása. Ezután dr. Weizmann Chaim fogja megtartani expozéját a palesztinai helyzetről és a cionistamozgalmak fejlődéséről.

December 4-ikén délután részt vesz Weiz-

mann Chaim dr. a Keren Hajjeszód Bukarestben összehívott konferenciáján. A cionista szervezet elnökének fogadtatására széleskörű előkészületeket tesznek nemcsak a cionista organizációk, de a többi romániai zsidó testületek és intézmények is. Weizmann Chaim dr. a szervezet élén végzett fáradhatatlan munkásságával és a Zsidó Nemzeti Otthon felépítése körül szerzett érdemeivel örökre beírta nevét a zsidóság történelmébe és Románia zsidósága Weizmann személyét megillető pompával készül a vezér fogadtatására. Különösen Bukarestben tesznek nagy előkészületeket Weizmann dr. fogadtatására és a bukaresti zsidóság Weizmann ott tartózkodása alkalmából impozáns keretek között fogja megünnepelni a Balfour-deklaráció tizéves évfordulóját.

Weizmann Chaim dr. romániai tartózkodása alkalmával, december 13-ikán Kolozsvárra jön és — amennyiben ideje engedi — Temesvárra is ellátogat.

A tordai ügyészség fogházából megszökött egy rablógyilkos katonaszökevény

(Cluj Kolozsvár, november 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ezelőtt néhány nappal rejtélyes körülmények között szökött meg a tordai ügyészség fogházából egy fogoly, akiről valószínűnek tartják, hogy Kolozsvár felé vette útját s ezért ebben az irányban indult meg kézrekerítése céljából a nyomozás.

A megszökött rab Jean Tordoi ezelőtt két évvel vakmerő rablást követett el Geamul Mic községben. Éjnek idején bekormányozott arccal és állig fölfegyverkezve betört Berasim Parjol nevű dúsgazdag birtokoshoz, reá fogta fegyverét és reá kényszerítette, hogy készpénzét adja át.

A csendőrség erélyes nyomozásának eredményeként sikerült megállapítani, hogy a vakmerő rablótámadást Tordoi katonaszökevény követte el. Közben számos rablást követtek el Torda környékén, amelyekről megállapították, hogy ugyancsak Tordoi követte el. A csendőrség valóságos hajtóvadászatot kezdett a vakmerő rabló ellen, aki a tordavidéki falusi lakosságnak a réme volt. A hosszas üldözés csak akkor járt eredménnyel, amidőn Tordoi betért a Torda—kolozsvári országúton lévő Sárnási csárdába s ott rajtaütöttek a csendőrök.

Az elszánt rabló csak hosszas dulakodás után hagyta, hogy a csendőrök csuklóira tegyék a bilincseket. A bilincsbevert Tordoi a tordai ügyészség fogházába vitték s megindult ellene a vizsgálat. A törvényszék négyévi fegyházzal sújtotta.

A mult szombaton került volna sor arra, hogy Tordoi átvisérjék a nagyenyedi fegyházba, aki viszont pénteken virradó éjszaka nyomtalanul eltűnt az ügyészség fogházából.

A szökés után megített vizsgálat során megállapították, hogy Tordoi már napokkal ezelőtt készült a szökésre. Az utóbbi időben ugyanis állandóan beteget jelentett s így nem is vitték ki mezei munkára. Napközben cellájában kifurta a kémény falát s a vakolatot meg a téglatörmelékkel a cella egy eldugott odujába rejtette. Péntek éjjel végre elég széles volt a nyílás, amelyet a kémény falán furt, arra, hogy ezen keresztül bujjonson s a kéményen keresztül a tetőzatra jutott, ahonnan egy szomszédos ház udvarára ereszkedett le.

Érdekes, hogy a szökést, amelyet Tordoi fényes nappal elkövetett, csak este állapították meg, amidőn a többi rabok visszatértek a börtönbe a mezei munkáról és a fegyőrök kinyitották Tordoi celláját.

Miért kellett távozni Averescunak

Politikai körökben óriási feltűnést keltettek azok a kijelentések, amelyeket Averescu tábornok tett szombati parlamenti beszéde alkalmával az aktuális problémákra vonatkozólag. Averescu néhány kijelentése valósággal konsternálta a politikai köröket. A tábornok mindenekelőtt is leszögezte, hogy Manolescu akciójában nem a néppárt exponensként járt el. Ezután ismét elpanaszolta a legutóbbi bukásának tragikus történetét.

— Mindenekelőtt is — mondotta — Averescu tábornok, az én megkerülésemmel egy intézkedtek, hogy az uralkodó ne utazzék Olaszországba egészségének helyreállítására, mint ahogyan azt kezelő orvosai tanácsolták. Azután azzal vádoltak meg engem az udvar előtt, hogy diktatórikus terveim vannak, holott efféle soha eszembe sem jutott.

Ezek a vádak azonban — folytatta beszédét Averescu tábornok — elég komoly indító oknak bizonyultak, hogy engem a kormányzástól eltávolítsanak. Nem azért, mintha nem birtam volna az uralkodó bizalmát, hanem mert elvesztettem — mint ahogy azt nekem felülről mondták — a liberális párt vezérének bizalmát.

Averescu tábornok ezután hosszasan vázolta, hogy az udvart és a koronát ki kell vonni a politikai pártok harcaiból, mert a koronának mindig is felül kell maradnia pártszenvédeleyen és egyéni ambíciók összeütközésén.

— En azonban tudom, — folytatta beszédét Averescu — hogy Bratianu Jonel pressziót gyakorolt felfelé és forradalommal fenyegetőzött.

A régenstanács Bratianu Jonel és az udvar közötti viszony öröksége.

Averescu tábornok beszédének legszenzációsabb része azonban az volt, midőn kijelentette,

Beszéde

végén Averescu tábornok a kormányt teszi felelőssé az országban folyó agitációkért s hangoztatta, hogy a dinasztia megerősítése a nemzet feltétlen érdeke.

Csütörtökön válaszol Bratianu Averescunak

Averescu tábornok kijelentései, amelyeknek egyes részei valósággal hihetetlenül hangzanak, érthető feltűnést keltettek a fővárosban. A „Cuvantul“ jelentése szerint a tábornok kijelentéseit Bratianu Jonel miniszterelnök tudomására hozták, aki, amennyiben egészségügyi állapota meg fogja engedni, a szenátus csütörtöki ülésén fog válaszolni Averescu vádjaira. A bukaresti sajtó élénken kommentálja Averescu kijelentéseit. A „Lupta“ szerint a néppárt vezérének kijelentéseiből kitétnik, hogy ő, aki a liberálisok segítségével már háromszor került kormányra, nem vár többé semmi támogatást Bratianu Joneltől és úgy igyekszik megbosszulni magát a multért, hogy képtelen vádakkal illeci a miniszterelnököt. Csak azért tehetette Averescu azt a kijelentést, hogy a liberálisok megakadályozták az uralkodó felgyógyulását és hogy a

Columbia gramofon
és lemezek
Révész Ernő, -- Targu-Mures

Mérlekezett
a friss bánati
tollu és pine
a „RECORD“ paplan áruházba, Strada
Vlahuja (Bolyai-u.) — Ugyanott paplan,
matrac és fehérenemű kapható.

Egy női ruhára való
mintás szövet L 165
Egy ruhára való
kockás szövet L 235

Szabó Jenő
divatáruházában, Cluj

Richter-körzők Lepage-nál, Kvár

Kérjen jegyzéket

ött is Vaidakel, aki néron tartózt dr. Boila r. Hatiegan a párt többi ri utja kapnak Gyulaal, amelyre a párt vezédelelőtt felttünk, hogy ikai problé

nyilatkozatnem tartja zék.

n

d Bukarest-ionista szerleskörű elő-ionista orgaó testületek m dr. a szerankasságával pítése körül evét a zsidóbsága Weizval készül a Bukarestben eizmann dr. g Weizmann zans keretek ar-deklaráció

tartózkodás ozsvárra jön Temesvárra

zököft

y

lakodás után egyék a biordai ügyészne a vizsgálat. totta.

or arra, hogy házba, aki viatanul eltűnt

orán megál-ezelőtt készült is állandóan ék ki mezei rta a kémény eléket a cella k éjjel végre kémény falán asson s a kéahonnan egy le.

Tordói fényes meg, amidőn a mezei munoi celláját.

165
235

n ő

uj

Kvár

Tungstom
A BEVÁLT IZZÓLÁMPA

Butor vásárlás bizalom dolga!
Hajóbutort akar venni, ne sajnálja az utat
Tg.-Mures Marosvásárhelyre és tekintse meg
Székely és Réti
Erdélyrészi Butorgyár Rt. hatalmas raktárait. —
Bösendorfer, Stügl, Wirth, Hoffmann gyárak képviselete.
zongora és pianinó
Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

1 drb. alsó lepedő, prima minőségben 228
1 ingre való zefir, 3 méter .. 117
1 méter prima tennisz flanel.. 37
SZABÓ JENŐ
divatkülönlegességek nagyáruházában, Cluj

Jud Süss
Feuchtwangler óriási könyvsike t ara'ott n é m e t történeti regényét 320 leírt utánvétellel Lepage Cluj

Stanio!
és színes selyempapírok
Bernát papirosáruházában, Cluj, Fötér

Egy férfi ruhára
való 142 cm. széles szövet, komplett hozzávalóval 1350 lei.
Szabó Jenő divatáruházában C L U J

Világmarkás zongorák
engros árban részletre is, — 5 évi jótállással
Sternberg -- Oradea
Regele Ferdinand 14.

Mozart szonáták zongorára, komplett két kötet. Lei **200**
Lepage zeneműosztályban

Északamerikában ismét borzalmas árvizek pusztítanak

Newyork, november 7. Az Unió északkeleti részében az árviz borzalmas pusztításokat végez. A Vermontból érkező menekültek szerint Montpellier és Barke városokban 235 halottja van a katasztrófának. Csaknem az összes gyárak viz alatt állanak, miért is a munkanélküliek száma óriásira növekedett. Vermont állam ugyszólván teljesen viz alatt áll, eddig tizenhét védőgát beomlott. Windson és Boston városokban kihirdették az ostromállapotot. Az eddigi károkat huszonnégy millió dollárra becsülik.

Kolozsvár tanácsa megindította az eljárást az uzsorakamatot szedő zálogházak ellen

(Cluj-Kolozsvár, november 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári zálogházak példátlan uzsorája ellen e lap hasábjairól is több ízben felemeltük tiltakozó szavunkat. Konkrét tényekkel igazoltuk, hogy a kolozsvári zálogháztulajdonosok a törvényesen megállapított kamatok öt és tizszeresét szedik azoktól a szerencsétlenektől, akik egy ilyen „bank és zálogkölesző üzlet”-be betévednek. Nem egy áldozat tett feljelentést az illetékes hatóságoknál a kolozsvári zálogházak tulajdonosai ellen. Ezek azonban csodálatosképen ad acta kerültek és a zálogintézetekben az üzérkedés zavartalanul tart tovább.

A Kolozsvár városa élén működő tanács, midőn hivatalát ismét elfoglalta, egyik program-pontjaként tüzte ki a kolozsvári zálogházak megrendszabályozását. Olyan tervek is merültek fel, hogy maga a város létesítsen ilyenemű intézeter, amely azt a kizárólagos célt szolgálta volna, hogy Kolozsvár szegénysorsu lakosságá-

nak segítségére és támogatására legyen. A városi tanács állandó bizottsága legutóbbi ülésén ismételten foglalkozott a kolozsvári zálogházak körül felmerült anomáliákkal. A tanács két főtisztviselőt delegált a zálogházak ellenőrzésére, akik a mai nap folyamán szigorú vizsgálatot tartottak a kolozsvári zálogintézetekben.

Ez a vizsgálat megdöbbentő eredménnyel zárult. Megállapítást nyert ugyanis, hogy a három kolozsvári zálogházban csaknem kivétel nélkül minden esetben túllépik a törvényes kamatot és 36 százalékos helyett nem egyszer ennek a dupláját, sőt néha háromszorosát szedik. Szabálytalanságokat állapítottak meg a ki nem váltott zálogtárgyak elárverezése körül és az is kiderült, hogy a zálogházak igyekeznek lehetőleg fel nem tüntetni a ténylegesen szedett kamatok összegét, hogy eképen szabaduljanak a felelősségrevonás elől. A városi tanács megindította a vizsgálatot az üzérkedő zálogházak ellen s elhatározta, hogy azok ellenőrzését rendszeresíti.

Három napra minden munka megállott Oroszországban a szovjet tízéves fennállásának jubileumára

Riga, november 7. A szovjet fennállásának tízéves jubileumára rendezett ünnepségei tegnap vették kezdetüket. Az első napi ünnepségek tegnap zajlottak le az Operában, ahol megjelent a végrehajtótanács minden tagja, valamint a világ minden részéből kiküldött kommunista küldöttségek. A színpadon Lenin hatalmas szobra áll, fölötte óriási vörös csillag. Az ünnepi beszédet Bucharin mondotta, míg a német kommunisták nevében Clara Zetkin beszélt. Az ünnepség három napig tart, mialatt minden munka szünetelni fog. A posta, a villamos sem működik és Moszkva utcáin egyetlen kocsi sem található.

A budapesti Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyéről a katolikus egyház képviselői feltűnést keltő módon maradtak távol

Lezajlottak a szobor leleplezési ünnepélyei
(Budapest, nov. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap nagy ünnepségek keretében zajlott le a magyar fővárosban a Kossuth-szobor leleplezése. Az ünnepségen mintegy százezer főnyi tömeg vett részt. Megjelentek a kormány összes tagjai, Horthy kormányzó, Bodrero olasz tábornok, a budapesti olasz követ és a fascista-párt feketeinges kiküldöttjei. A Türr-család koszoruját Linden holland kapitány, az európai birkozó bajnokságban résztvevő tizennégy nemzet nevében rakta le a szoborra. Lengyelország és Törökország szintén koszorút helyeztek a szobor talapzatára. A honvédség koszorujának átadása után negyvenkét taláros evangélikus pap hozta az evangélikus egyház koszoruját, melyet Raffay püspök helyezett el a szobor alatt. Ezután a református, unitárius és a zsidó egyház helyezte el koszoruját a talapzatra.

törvényjavaslat ismertetését.

A Kossuth-ünnepélyek alatt az országház felett keringő repülőgépek egyikének tegnap ezerkétszáz méter magasban elállott a motorja, mire a gép zuhanni kezdett, azonban Kirják István pilóta lélekjelenléte megmentette a gépet, amelynek merész fordulólával sikerült a vérmézőn leszállania.

Budapest, nov. 7. A képviselőház folyósóján erősen foglalkoznak a katolikus egyház képviselőinek a Kossuth-ünnepségekről való elmaradásával. A katolikus képviselők különösen rosszalják az esetet, mert a klépus magatartása ilyenformán ugyanolyan elhárítás alá esik, mint a nemzetközi szocialistáké, akik nemcsak koszorút nem helyeztek el a szobron, hanem meg sem jelentek az ünnepségen.

Rendkívüli feltűnést keltett a nagyszabású ünnepségen, hogy a katolikus egyház tagjai távolmaradtak az ünnepségről. Egyetlen megyéspüspök sem jelent meg és az egyház részéről, amelyet a pápai nunciuson kívül egyedül Mészáros János érseki helynök képviselt, senki sem helyezett koszorút a szoborra.

Budapest, november 7. A magyar képviselőház ma ünnepélyes ülésre ült össze, melyen feketében az összes miniszterek megjelentek. A diplomaták páholyában Wright amerikai követ és Bodrero olasz államtitkár jelentek meg. Puky Endre alelnök beterveztette a Kossuth emlékérről és március 15-ikének nemzeti ünnepé váló deklarálásáról szóló javaslatot, mielőtt Kossuth érdemeit méltatta. Azután Rukinek István előadó megkezdte a

KÉRJEN MINDENÜTT CSAK
CARMOLT
a legjobb háztartás
influenza, reumatizmus, neurálgia és fejfájás ellen
POLYMERAT BUCAREST, STR. ENACHITA, VACARIESCU 5

GRAMOFONLEPAGE

A bolgár zsidók őshelyén

A gettó Filipopolben. A chacham és a templomok. Teodora Tirnova a zsidó királyasszony

Plovdiv-Filipopol, október végén.

Ha az ember meg akarja ismerni Bulgária zsidóságát közeli és otthonában, le kell mennie Keletruméliába, amely a többi Bulgáriánál jóval később szerezte meg függetlenségét. Itt Filipopolben, a hét hegy városában, ahol még ma is inkább a mecset dominál, mint az ortodox templom, ahol feltétlenül több fezes és turbános igazhívót talál az ember, mint a köztársasági és modern Konstantinápolyban — itt a zsidó élet is régebb és elmélyültebb, mint az ország bármely más városában.

Turisták és természetkedvelők óhaja, paradicsomi álma ez a város a sziklába vájt palotáival, úsplatánok között guggoló régi mecsetjeivel, amelyek körül a Kelet tarka, zsvajos vására hullámszik. Milyen éles kontrasztja letűnt és új korszakoknak a kicsiny tér, a Gyumajata-mecset mellett: A bolgár-mohamedánok istenháza ez, beépített vendéglőjével és bolgárosan mintázott minaretjeivel, bent rózsákkal díszített olajos üvegek és a szabadon álló emelvények között tágas, minden ciráda nélkül való szökőkút. A tulsó oldalon pedig egy amerikai stílusban épült, de azért csak plovdivi dimenzióknak megfelelő áruház nem tulsok áruval, nem tulsok vevővel. És mindenütt sziklák és lombok és egy lomha nyugalommal hőmpölygő, kiszélesedett folyam, a Marica. Régi uccák, nagyon érdekes ó macedon házakkal. Egészen magas bástyák taraján kalitkariások, törökök és mohamedán-bolgárok misztikusan csöndes otthonai.

Rekedt, elnyújtott tulvilági sóhaj: török ének és lágy, meleg epedés: bolgár dal. Egybefonódva szállnak mindenfelé: a város térségein, a nagy parkban, amit egy temető helyén fásítottak, a hegyek alján és gerincén. Csak „Or Tamezár“-ban, a Nebet-domb körül, ahol egykor keleti gettóban egymás mellé préselten éltek a spanyol és portugál földről kitzött zsidók, csak itt a szegénység térségein nem lehet hallani a lélek muzsikáját.

A városban, a Mollé-hotelben igazított el a portás:

— Ön lemegy a nagy hid irányában. Ott a Targovska végén állanak a sport-üzletek és a váltó-fülkék egymás mellett. Az egyik uccából öszvér-forgalmat fog látni kihömpölyögni. Ide megy és megy egyenesen, nem néz se jobbra, se balra, amíg el nem jut Or Tamenzárba. Ez egy térség és ön látni fogja, hogy ez a zsidók városa. És bemegy, kérem, a „Cafe Casino“-ba és ott minden tekintetben eligazítják önt. Figyelmeztetem, a dragománok nagyon olcsók ebben a Cafében.

Ebben a Cafében, aminél kopottabbat és sivárabbat Ázsiában sem tapasztaltam, egy ferde asztal körül, aminek korongja állandóan lecsuszott, vagy huszan nagy tanácskozásban voltak. Spanyol zsargonban beszéltek, sokat kopogtak az asztalon és nagyokat gesztikuláltak. Nem hinném, hogy a tironavai alkotmányozó-gyűlésen komolyabban tárgyalt volna Bulgária sorsáról, mint a napi kis gondokról ebben az alacsony, füstös leububan.

Meglepetés voltam a héber kérdézősködésekkel: hol a chacham, hol a zsidó népház, a Bét Am, hol vannak az iskolák, hol vannak a vezető emberek?

Egymást mustrálgatták: ki vezesse az idegent, vagyis ki van erre leginkább rászorulva? Rövid, de mélységesen komoly tanácskozás után a választás egy betegesen kövér, szuszogó emberkére esett, aki elvitt egy sikátorba. Kicsiny vendéglő előtt napsütésben tökmagot majszoltak. Itt megállott, egy libériás ember — nyilván a templom sámesze — utbaigazította, mire gödrök és régi falak omladéka között eljutottunk egy kicsiny villához, amelyben a chacham lakott. Szegényesen berendezett hajlékában felesége, egy őszhajú kicsiny asszonyka fogadott, férje — mondotta — a községházán van, bész dint tart, de azért keressük csak föl, nincs azért fontos dolga. Ilyen időben csak a befolyó egyszerű dolgokat intézi.

A bész din a zsidó községháza tanácstermében ülésezett és állott a rabbiból, Samuel ben Benjamin urból és egy dajánból. A harmadik nem volt papi ember, öreg ur volt, nyugalombavonult, gazdag ez

az első pillanatra meglátozott rajta. Hóféhér, dus szemöldökű, dusszakállu zsidó volt a daján, szemüvege ferdén állott, drukkolni kellett, hogy lecsuszik minden pillanatban. Valahogy derű és mégis nagy komolyság áradt ebből a tanácsból, valami szent ősiség. Sörira és Hai gáonok és akik előttük alkalmazták és magyarázták az Irást és irányították a zsidó lelkeket, így ülhetek bizonyára pergamentek és jegyzetek mellett, mint ezek itt a vastag tölgyfa-asztal fölött sárgult lapok és irományok középette. Amikor elmondottam, honnan jöttem, a bész din két hivatali tagja elővette a térképet, kipécézte Cluj városát. Lemérték a távolságot, amit megtettem idáig vannak-e szefárdok nálunk kérdeztek, mire magyaráztam, hogy chaszidjaink szefárdoknak mondják magukat, amit különösképpen tartottak, de hízelt az önértéküknek, hogy az ultrakonzervatívok velük jelölik meg az ő vallási különállásukat. A chacham — ötven ötvenöt év körüli a nagyon szép és érdekes spanyol zsidó típusok közül — odament az egyik könyvszekrényhez és az aljáról két kötetet szedett elő, míg a homoru, pirossal és kékkel színezett kőszöveget az aggastyán leírta számomra. A restaurált régi zsinagógák táblái voltak. Az egyik szöveg könyörög istenhez, terjessze ki áldó kezét és terelje egytűvé, a maga becsületéért, tevelgyő széjjelszort gyermekeit.

קראנו את ידו כננו בית ידו
יסיר מעל ידו ופרוש את ידו
לקבץ נדודו למען כבודו
בשש יודיע יצחק בארץ ההיא

A másik egyszerű avató néhány sor minden poézis nélkül a „Bet hakneszet katan“ (spanyolul: „El kal csiko“) homlokáról. Ezt a templomot Jiszrael Nadzsarva költő emlékére emelte a „mafirim“ szektája, azok a rajongók, akik a hatvanegy kilométernyire fekvő Karlováról telepedtek ide, száz család, mindnyájan Isak Lurja Askenázi és Chaim Vital hívei, Zóhar istenitői. A nemes költőnek erotikus hasonlatokkal átszőtt szentséges dalait jöttek énekelni ebbe a templomba, hajnalonként.

— De ez a szokás, fájdalom — mondotta Samuel ben Benjamin rabbi — a modern haladással lekopott. Már csak Drinápolyban és Chaszkojben maradt meg ez a liturgia. De azért nem kell félteni Nadzsarát. Amíg zsidó vágakozás lesz a földön, addig ő is élni fog.

Akkor bejött egy fekete szakállas, nagyon gondozott fiatal férfi, héberül bemutatkozott, a község kántora volt.

— Ő még tud nagyon szépen Nadzsada-poémákat recitálni. Ugy, ahogy maga a költő énekelte őket négyszáz egynéhány esztendővel azelőtt, szólt a rabbi.

— Szívesen — mondotta a kántor — fölállott és az ő különös, gargarizáló, kissé monoton, de nagyon bensőséges előadás módján énekelte a „Jo ribon olam“ című ismert szombati lakoma dalt.

Nagyon megilletődtem, a szememet lehunytam és úgy hallgattam. Nyugati szokás szerint pedig könyelmes elnyújtottságomban egyik lábamat ráraktam a másikra. Akkor odajött hozzám a szolgáló, aki az egész idő alatt bent tartózkodott a szabadban és — bóbakasa — figyelmeztetett, hogy a lábaimat ne tartsam így, ez tiszteletlenség, mert most, hogy Nadzsarát éneklük, ezt a hajlékot templomnak kell tekinteni.

Bizonyára nagyon elvörösödhettem, mert a chacham kezei közé fogta a tenyeremet és gyöngéden simogatott, mintha mondotta volna: nincs baj, testvér, te egy másik zónáról kerültek ide, ahol azt mondják, sok mindenféle művészet van, de ahol mégsem értik úgy a költőt, mint errefelé.

A chacham azután egy régi, Szalonikiben nyomtatott responzum-könyvet vett elő a szekrényből Moharasdam (Samuel di Modena) döntvény-gyűjteményét, amelynek egyik határozatából nyilvánvalóvá válik, hogy Filipopolben 5331-ben, vagyis háromszázötvenhét évvel ezelőtt már rendezett zsidó kulturélet zajlott. A város határán egy zsidót találtak meggyilkolva, David del Olját, aki ott fe-

KOTTALEPAGE

Kérjen jegyzéket

küdt egy-két napig, azután eltűnt, nyilván a bűnösök tüntették el. Török hajcsárok, ismerősei az áldozatnak, hozták a hirt az asszonynak. A jogi kérdés az volt tehát, elfogadható-e a hajcsárok vallomása és az asszony a törvényes idő után férjhezmehet-e? A bészdin tagjai: Slomo ben Avram Pagon és Avram ben Réj csak Samuel di Modena Szaloniki olasz származású, nagyhirű főrabbiának véleményezése után merték megengedni a másodszori férjhezmenést az asszonynak.

— De nehogy azt higgye, hogy ekkor rendezkedett itt be a hitközség. Vannak történelmi bizonyítékaink, hogy 1360-ban, tehát százharminc-száznegyven esztendővel a Spanyolországból és Portugáliából való kiűzetésünk előtt itt már zsidók éltek, bizonyára nem is orosz sorban, mert hiszen a régi bolgár királyok közül az egyik Ivan Alexander zsidó nőt bírt feleségül Teodora Tirnovát, aki a keresztény historikusok szerint olyan szép volt, mint Eszter, Abasvér király felesége, David Rozanesz zsidó történész szerint pedig olyan erkölcsös volt éppen, mint Rachel ősanánk.

Megtudtam még a rabbítól, hogy a spanyol zsidók ideűzetésük után, alighogy megvetették a lábukat, zsinagógát építettek „Bet hakneszet Aragon“ néven. Hogy emlékeztesse őket Aragon spanyol provinciájára, ahol a mörök alatt békében és nyugalomban éltek, de a katolikus uralom kiverte őket és a frankok és italiak országán át való keserves hosszú vándorlás után végre itt megállhattak. Hogy emlékeztesse a zsidó vándorlásra...

A templomot, amit eredeti formái megtartásával restauráltak, megnéztém. Ilyenek lehettek a spanyolországi zsinagógák. A frigszekrényrel szemben, de egészen a tulsó oldalon emelvény van, amelyre tíz lépcső vezet, Szombatonként, ünnepnapokon itt olvassák föl a törárszt, viszont hétfőn és csütörtökön és a purimi mögillát a frigszekrény előtt álló kicsiny asztalról recitálják. Az egész interiór világos, derűs és kedves, a gall formák életvidámságával. A kupola közepéről és több más pontjáról velencei csillárok csillognak.

Nagyon szerettem volna a zsidók multjáról többet megtudni. Visszafelé való utazásomkor ezért kiszállottam Szófiában, hogy David Rozanesz urnál, aki a Böné Brit páholy könyvtárosa és nagy tudós hírében áll, tisztelegjek. Nagyon sajnálom, hogy nem találtam otthon. Valahová vidékre utazott.

Pedig fontos lett volna tudnom, többek között, vajjon Teodora Tirnova királynő, a bolgár Eszter valóban olyan erkölcsös volt e éppen, mint Rachel ősanánk. Szabó Imre

Telefon 4-79	1 vég, 10 méter prima vászon	390	Telefon 4-79
	1 drb. hat személyes abrosz, hat szalvétával	295	
	1 drb. hat személyes fehér damaszt étkező abrosz	198	
SZABÓ JENŐ divatkülönlegességek nagyáruházában CLUJ			

Kutyás gramofon LEPAGE-nál

Kérjen jegyzéket

A reuma nem gyógyíthatatlan betegség!

Tegyen kísérletet a világhírű „Kastaniu“ bedörzsolóval és meg fogja látni, hogy reuma, csusz, köszvény, hülékes fájdalom stb. azonnal megszűnik. — 1 üveg ára 100 lei. — 4 üveg rendelésnél a portót nem számítjuk fel. Kapható minden nagyobb gyógyszerárban. — Főraktár: Dr. Biró gyógyszerár, Cluj, Piața Unirii

Csak a Diamantstein női konfekció üzletében, Cluj, Calea Reg. Ferd. 25. (Főpostával szemben) lehet beszerezni a legújabb őszi és téli **női modell kabátokat**

A hét kölo

(Cluj-Kolo tudósítójától.) Románia az é kincseinek és dott külföldi gazdasági vál A különböző gyalások köz biztatott kilá ban még Bra kalmával jut elfogadhatatl ház ajánlatát

A ju fel

Belgrád ken a csehs választások tünő sikerek mandátumot. 16 magyar. Zomborban.

a csel Enyhü

(Prága, jától.) A cse utolsó pillan megkönyebb Svehla minis végrehajtóbiz amelyek azt nal részeseülj bizalmiférfia ügyi miniszr vet ismert e gyaljon, ma kozásait, meg mielőbb meg fizetése a leg ténhessen. A délelőtt öszs vaslatait me nak, a főkért új javaslatok zisát elfogad ma szolgálat ahonnan m mindenütt p vasutügyi n szerint a for A Masaryk- udvar kisiss forgalom élé körülménye késséssel érke séssel indul véleméaye, órán belül e Svehla és Pr miniszteri tá széről a társ lők és alkál tak, hogy h rendszabályo szállítmányo

10 II. oszt. b úgy aprító

A hét végére jelzik hivatalosan a külföldi kölcsöntárgyalások sikeres befejezését

(Cluj-Kolozsvár, november 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Talán egész Európában ma már Románia az egyetlen állam, amely természeti kincseinek és egyéb értékeinek ellenére sem tudott külföldi tőkéhez jutni, hogy az ország gazdasági válságának enyhítését megkezdhesse. A különböző irányban folytatott kölcsöntárgyalások közül az angol és a német orientáció biztatott kilátással. Az angol tárgyalások azonban még Bratianu Vintila londoni utazása alkalmával jutottak holtpontra, mert Románia elfogadhatatlannak találta a Schröder bankház ajánlatát. A német kölcsöntárgyalások —

mint azt közgazdasági rovatunk vezércikkében részletesen közöljük — még mindig a kezdeti stádiumban vannak.

Annál feltűnőbb, hogy napokkal ezelőtt az a félhivatalos híradás jelent meg, amely szerint a külföldi kölcsöntárgyalások kedvező mederben folynak és a várva várt kölcsön még az év vége előtt meglesz. Ma azután újabb hivatalos jellegű közlemény arról szól, hogy a külföldi kölcsön ügye, mely élénken foglalkoztatja az illetékes köröket, minden remény szerint még a hét folyamán a megvalósulás stádiumába lép, illetőleg a tárgyalások sikerre fognak vezetni.

A jugoszláviai községi választásokon is feltűnésikeltő eredményeket értek el a kisebbségek

A jugoszláviai magyar párt sikere

Belgrád, november 7. Tegnap zajlottak le Jugoszláviában a községi választások, amelyeken a csehszlovákiai választások mintájára a kisebbségek jelentős eredményeket értek el. A választások incidens nélkül folytak le és aránylag tisztán. Különösen a magyar párt ért el feltűnő sikereket. A vajdasági városokban városonként öt-tizenhat magyar bizottsági tag kapott mandátumot. A legkedvezőbb a számarány Ujvidéken, ahol tizennyolc jugoszláv jelölttel szemben 16 magyar jutott mandátumhoz. Jelentősek a párt eredményei Beeskereken, Zentán, Szabadkán, Zomborban.

Utolsó pillanatban sikerült a csehszlovákiai vasutassztrájkot lokalizálni

Enyhült a vasutas-konfliktus. A vonatok menetrendszerűen közlekednek

(Prága, november 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csehszlovákiai vasutaskonfliktusban az utolsó pillanatban könnyebbülés állott be. A megkönnyebbülés arra vezethető vissza, hogy Svehla miniszterelnök tegnap este a vasutasok végrehajtóbizottságának új javaslatokat tett, amelyek azt célozzák, hogy a vasutasok azonnal részesejjenek pénzbeli segélyben. A vasutas bizalmiférfiak konferenciája, amelyet a vasutügyi minisztérium, mint egyedül legális szervezet ismert el, hogy fizetési kérdésekben tárgyaljon, ma délelőtt ismét megkezdte tanácskozásait, hogy a szolgálati pótlék kérdésében mielőbb megegyezés létesüljön és a pótlék kifizetése a legközelebbi 14 napon belül megtörténhessen. A vasutas végrehajtóbizottság ma délelőtt összeült, hogy a miniszterelnök új javaslatait megtárgyalja. A tárgyalások még folynak, a főkérdés, hogy a végrehajtóbizottság az új javaslatokat, mint további tárgyalások bázisát elfogadja-e. Najmann vasutügyi miniszter ma szolgálati utra indult. Königrätzben volt, ahonnan ma este tér vissza Prágába. Utja mindenütt programszerűen bonyolódott le és a vasutügyi minisztériumhoz befutó jelentések szerint a forgalom nincs sehohsem megzavarva. A Masaryk-pályaudvar tulszűfoitsága a pályaudvar kicsiségére vezethető vissza és a teherforgalom élénksége is szerepet játszik annál a körülménynél, hogy a tehervonatok hétérás késéssel érkeznek és a személyvonatok is késéssel indulnak. A menetjegyirodák egyöntetű véleménye, hogy a krízis a legközelebbi 48 órán belül elmúlik.

Svehla miniszterelnök újólag tárgyal Brodecky és Proháska képviselőkkel és Krouzilka miniszteri tanácsossal, aki a minisztérium részéről a tárgyalásokat vezeti. A postatisztviselők és alkalmazottak szervezetei is tanácskoztak, hogy hogyan foglaljanak állást a vasutas-rendszabályokkal szemben, amelyek a postai szállítványokkal kapcsolatosak. A postások

döntése ma estére várható. Ma reggel a postaforgalom normálisan bonyolódott le.

Bécs, november 7. A nemzetközi gyorsvonatok, amelyek Csehszlovákiából jövet haladnak Ausztrián keresztül, ma menetrendszerűen érkeztek meg Bécsbe. A határállomásokról jelentik, hogy a csehszlovák vasuti személyzet az Ausztriából jövő és az innen kimenő küldeményeket simán expedálja. Ezideig nem mutatkoztak a két ország közti teherforgalomban késések.

Rádió EDISON-nál alkatrészek EDISON-nál

Schubert dalok

kötetenként 160 lei

LEPAGE zeneműosztály

Egy ruhára való

bársony 264

minden színben ..... Lei

Szabó Jenő divatruházában - Cluj

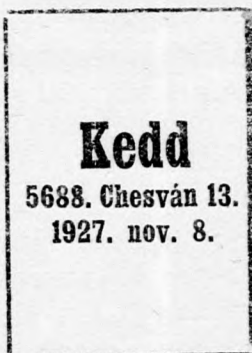
— A német kormány válasza a jóvátéti főmegbízott levelére. Berlinből jelentik: A német kormány most válaszolt Parker Gilbert jóvátéti főmegbízott ismeretes memorandumára. A kormány kijelenti, hogy elismeri Gilbert több megjegyzésének alaposágát a külföldi kölcsönök és költségvetés ügyében, de ép erre való tekintettel pesszimizmussal viseltetik a Daves-terv végrehajtását illetőleg és két-évei vannak az átvitel lehetőségében.

1 öl tüzifa 950 L.

II. oszt. hasábos 4 m², tüzelésre kitűnően alkalmas. Házhozszállítva. — I. oszt. bükk hasáb és hántottfa úgy aprított, mint ősles tétélekben a legolcsóbb napi árban kapható Krausz Viktor, Str. Chinteu 1-3. Telef. 423

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági...
dóság napilapja.
Készítik: Giszkalay János és dr. Marton...
Főszerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás...
megjelölésével engedjük meg.

— Boris király átutazott Románián. Bukarestből jelentik: Tegnapelőtt éjszaka az Orient expresszel Boris király Craiovába érkezett, ahol az első hadtestparancsnokság rendelkezésére bocsátotta különkocsiját, amelyen az uralkodó tovább folytatta útját Calafat felé. Itt a román folyamlhajózási társaság egyik gőzösén átkelt a Dunán és Viddinnél bolgár partra szállt. Romániai útján a CFR egyik aligazgatója kísérte.

— Victor Eftimiu lemondott a Román Nemzeti Színház és Opera éléről. Az „Adeverul” értesülése szerint Victor Eftimiu, a kolozsvári Román Opera és Nemzeti Színház vezérigazgatója, aki a kisebbségi színházak felügyeletével is meg volt bízva, benyújtotta lemondását a szepmüvészeti miniszternek. Victor Eftimiu lemondását azzal indokolja, hogy a két színházra kapott szubvenció nem elegendő a megfelelő művészi nivó fenntartásához. Valószínű, hogy az Eftimiu lemondásával megüresedett igazgatói székhöz Lepadatu miniszter két direktort fog kinevezni a kolozsvári Román Színházhoz: Dragan N. professzort a drámai együttes, dr. Justin Juga ügyvédet pedig Opera élére fogja kinevezni.

— A jugoszláv külügyminiszter Párisba utazik a francia-jugoszláv barátsági szerződés perfektuálására. Belgrádból jelentik: Sándor király hosszabb kihallgatáson fogadta Marinkovics külügyminisztert, aki a napokban Párisba utazik, a francia-jugoszláv barátsági szerződés aláírására. A kormány a londoni és római kormányokkal közölte az aláírandó szerződés szövegét. Bodrero belgrádi olasz követ a szerződés megkötésével kapcsolatban ma Rómába utazott.

* Uj forrást fedeztek fel Kolozsváron. Köztudomásu, hogy a legolcsóbb bevásárlási forrás a Katz és Fia cég (Piata Unirii 10.), ahol férfi, gyermek- és leányka-ruhák készen és mérték után bő választékban kaphatók.

— A Zsidó Nőegylet teadélutánja. Teljes sikerrel zajlott le tegnap este az Ujságíróklub termeiben a Zsidó Nőegylet teadélutánja. A teadélutánt fényes műsor vezette be, melynek során a legkitűnőbb kolozsvári énekesek és táncművészek szerepeltek. Lévy Ilonka, Debussynek egyik gyönyörű szerzeményét interpretálta meleg szopránjával. Szilágyi Berta az Opera népszerű első ballerinája meleg sikert aratott táncszámaival és Ady három versének elszavalásával. Táncpartnere Horváth Géza kellemes meglepetést keltett. Sugar Frigyes ének számai után percekig ünnepelte a szép számban összegyűlt közönség. A gazdag műsort tánc követte, mely alig a hajnali órákban ért véget.

Nem is tudjuk

felsorolai, csak figyelmebe ajánljuk, hogy minden kottát a legolcsóbban és azonnal az ország legnagyobb szakülete, Moravetz, Timisoara, szállit. — Jegyzékek ingyen.

* A nagyváradi izr. hitközség keres templomi énekkarához egy zeneileg képzett 35 évesnél nem idősebb, basszushangu énekest, aki előimádkozni is tud. — Metszőképesítésű jelntkezők előnyben részesülnek. — Írásbeli pályázatok a hitközség Printul Carol (Szilágyi Dezső)-ucca 11. sz. alatti irodájában nyujtandók be.

Kérjen jegyzéket

nyilván a ismerősei ak. A jogi a hajcsárok dő után ferjben Avram el di Modena főrabbiájának i a másod-

kor rendez- tóriai bizouyi- harminc-száz- ol és Portu- rzsídók éltek, iszen a régi Alexander ovát, aki a zép volt, mint id Rozanesz rkölcsös volt

y a spanyol megvetették a szesat Aragon“ agon spanyol ében és nyu- alom kiverte át való ke- megállhattak. lásra...

megtartásával tek a spanyol- l szemben, de e, amelyre tiz pokon itt ol- és esütör- zekrény előtt egész interior ák életvidám- más pontjáról

ók multjáról ásomkor ezért ozanesz urnál, és nagy tudós íalom, hogy e utazott. öbök között, bolgár Eszter mint Rachel Szabó Imre

390 Telefon 4-79
295
198
NŐ
házában

nofon
-nál

gyógyítha- betegség! kísérletet a „Kastanin“ hogy reuma, stb. azonnal. — 4 üveg fel. Kapható — Főraktár: Piața Unirii

okot

A „Família“ kenyér legjobb, legolcsóbb, mindenütt kapható

— **Végleg leverték a mexikói forradalmat.** Mexikóból jelentik: Vasárnap a kormány csapatok bekerítették a felkelők utolsó csapatait is és rövid harcban elfogták őket.

— **Leégett a csornai gőzmalom.** Győről jelentik: A csornai gőzmalom, mely az ország egyik legnagyobb hengermalma, ismeretlen okokból kigyuladt. A tüzet csak nehezen sikerült lokalizálni, úgy, hogy csak egyes épületeket sikerült megmenteni. A berendezés és öt vagon buza elégett. A kárt félmillió pengőre becsülik.

* **A XX. század leghatalmasabb regénye** a mai társadalom erkölcsi, céljai, tévedései egy család történetében: *Galsworthy: Forsyte Saga*, három kötetben. 620 lejtért kapható az Uj Kelet könyvsztyályaiban.

— **Eljegyzés.** Spitzer Helénkét Szacsalról eljegyezte Kratz Moise Máramaroszigetről. (Mindkét külön értesítés helyett.)

— **Budapesten a borbélynak minden vendég kiszolgálása előtt meg kell mosni a kezét.** Budapestről jelentik: A magyar főváros tanácsa a lakosság egészségének hatályosabb védelmére több új szabályrendelet dolgozott ki. A szabályrendeletek közül az, amely a fodrászműhelyek üzemére vonatkozik, máris gyakorlatba került. A rendelet szerint a fodrászműhelyekben a legkényesebb tisztaság kötelező és a fodrászsegédek minden egyes vendég kiszolgálása előtt kötelesek nemcsak a borotvát és fésűt fertőtleníteni, hanem a kezüket is kötelesek megmosni fertőtlenítő szappannal, azonkívül pedig a borotválkozásnál és nyírásnál használt kendőket is csak egyszer lehet használni.

Butorbevásárlók figyelmébe!

Butorszükségeitnek beszerzése előtt okvetlen tekintse meg **FISCHER** ALBERT butoráruházát:
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 61. alatt

— **Letartóztatták a részegen garázdálkodó rendőrt.** Vasárnap a késő délutáni órákban Alexandru Tanasiu kolozsvári közrendőr mulatni tért be a Séchenyi-téren lévő Parkasféle kocsmába. Hamarosan nagy társaság verődött össze a rendőr körül és a hangulat egyenes arányban volt a boros üvegek ürülésével. Este kilenc óra tájban a már teljesen elázott rendőrnek hirtelen fejébe szállt az uniformisa által reprezentált közhatalom és energikus hangon távozásra szólította fel a zsufolóság megtelt kocsmá vendégeit. A vendégek, látván a rendőr rendkívüli helyzetét, nem engedelmeskedtek a felhívásnak, mire Tanasiu előrántotta szolgálati revolverét és lövöldözni kezdett. A golyók szerencsére célt tévesztettek, úgy, hogy emberéletben nem esett kár, mindössze néhány ártlykaszott borospalack tanuskodott a Parkasféle kocsmában történt eseményekről. A dühögő rendőrt hosszú dulakodás után sikerült csak ártalmatlanná tenni. Átadták egy arra járó orjáratnak, amely bekísérte a központi rendőrségre. A magáról megfélemezett rendőrt a rendőrségi fogházba csukták be és a hivatalos vizsgálattal egyidejűleg fegyelmet is indítottak ellene, amely előreláthatólag a rendőrség kötelekétől való elbocsátását fogja eredményezni.

KÖNYVVASZONLEPAGE

— **Bécsben eldoboztak egy filmet, amelyen az látható, hogyan szökött meg Coburg Lujza a magyar huszártiszttel.** Bécsből jelentik: A bécsi mozgó zínházakban bemutatott „Coburg Lujza” című film, Lujza belga hercegnő magánéletének eseményeivel foglalkozik. Többek között vázourá vetíti azt a jelenetet is, amikor a főhercegnő megszökik Matiasch Gézával, a magyar huszártiszttel. Coburg Fülöp Józsiás herceg becsületsértésért feljelentette a mozgósínházvállalatot, amely a filmet péntek óta mutatja be. A bíróság a képet eldoboztatta.

Crep de chin, minden színben 650

Legjobb minőségű tiszta selyem francia crep de chin 850

Szabó Jenő divatkülönlegességek nagyáruházában, Cluj

— **Egy jó hírű budapesti műépítész öngyilkossága.** Budapestről jelentik: Jellinek Károly jó hírű budapesti műépítész, aki szombat óta hazulról eltűnt, tegnap a Pálffy-térnél a Dunába vetette magát, de a hajósok kimentették. A Rókusba szállították. Tettét azért követte el, mert irodájának forgalma az utóbbi időben megcsappant.

— **Tűz pusztított el egy newyorki palotát.** Newyorkból jelentik: A Weschesterben a Standard Oil Company palotájában felrobbant négy óriási petróleumtartály, minek következtében a tűz a palotát a két szomszédépülettel együtt elhamvasztotta. A katasztrófát játszadozó gyermekek okozták.

Az élet olyan, mint az álom...

Nem lehet szabadulni ettől a csudaszép melódiától. Kottája 36 lei. — Mindenütt kapható.

— **Elveszett okmányok.** A zsidó Nőegylet teadélutánján elveszett egy pénztárca. A megtalálót felkérlik, hogy a tárcában talált okmányokat juttassa el az Újságuóklub főpincéjéhez.

— **A katonai livretek léttamozása.** A polgármesteri hivatal hirdetésnyit tett közzé, melyben felhívja a lakosság figyelmét a hadkiegészítő parancsokeg 26298/927. számú rendeletére, mely szerint ez év november 9-től 1928 október 31-ig 22 évfolyam tartalékosainak kell léttamoztatni a livrejtüket a Strada Saguna 14. szám alatt levő hadkiegészítőnél. November 9-én és 10-én az 1902, 11 és 12-én az 1901, 14 és 15-én az 1900, 16 és 17-én az 1899, 18. és 19-én az 1898, 21. és 22-én az 1897, 23. és 24-én az 1896, 25. és 26-án 1895, 28. és 29-én 1894, november 30-án és december 1-én az 1893, december 2. és 3-án az 1892, 5. és 7-én az 1891, 8. 9-én az 1890, 10. és 12-én az 1889, 13. és 14-én az 1888, 15. és 16-án az 1887, 17. és 19-én az 1886, 20. és 21-én 1885, 22. és 23-án az 1884, 28. és 29-én az 1883, 30. és 31-én az 1882-ben, január 2. és 3-án az 1881-ben született népfelkelőknek személyesen kell jelentkezniük. Magukkal kell hozniuk a livretet, a behívót, vagy felmentési igazolványokat. Az ipari munkások munkakönyvüket, vagy iparengedélyüket kötelesek felmutatni. A népfelkelőkön kívül az 125—1900. évfolyambeli orvósilag felmentettek kell, hogy jelentkezzenek. Mindazok, akiket 421/1920. számú miniszteri dekrétummal katonai nyilvántartás alá helyeztek, továbbá azok az 1925—1900 kontingensbeliek is, akik családfenntartás címén fel voltak mentve. A nem jelentkezők tizenöt naptól két hónapig terjedhető fogházzal büntethetők.

— **Szengáz ölte meg a volt budapesti tisztí főorvos leányát.** Budapestről jelentik: Földi Emil dr. volt fővárosi tisztí főorvos leányát tegnap éjjel a vasalás alkalmával képződött szengáz megölte. Az öngyilkosságot kizártnak tartják, valószínű, hogy az urileány a kiömlő gáztól szédült meg. Az eset az előkelő világban nagy szenzációt keltett.

— **Egy meztelen férfi Manlicherrel lövöldözött a budapesti Dunaparton.** Budapestről jelentik: Ma reggel az Ybl Miklós-tér dunaparti részén egy meztelen férfi Manlicherrel lövöldözött. A rendőrök csak nagynehezen tudták megfékezni. A helyorségi kórházba kísérték, mivel több jel szerint az illető katona. Kiletének megállapítása eddig nem sikerült.

— **Az Árvagondozó kolozsvári helyicsoportjának közgyűlése.** Az Országos Zsidó Árvagondozó kolozsvári helyicsoportja tegnap délután tartotta meg rendes évi közgyűlését. A közgyűlést dr. Leitner Fülöp nyitotta meg, aki az elmúlt év tevékenységéről számolt be. Utána Steiner János, az árvagondozó helyicsoportjának pénztárosa a pénztári jelentést olvasta fel. Ezután Grünwald Géza főtitkár tartotta meg titkári beszámolóját, melynek során előadta, hogy az árvagondozó bevétel ez év október 1-ig 1.184.128 lei, kiadása pedig 1.132.396 lei volt. Előadta továbbá azt is, hogy 137 árva részesült segélyben s a kiosztott pénzsegélyből egy-egy árvára átlag 250 lei jutott. Ruházatot 247 árvanak osztottak ki s az árvagondozó jótállása mellett 23 özvegy jutott kölcsönhöz. A főtitkár ezután a gyermeknyaralási akcióról, az árvák iskoláztatásáról és a különböző segélyekről számolt be. A titkári beszámoló után Boros Samu ellenőr adta elő ellenőri jelentését. Majd Sipos Jenő számolt be az árvák számára berendezett pamut-szövő fejlődéséről. Végül újra és részben kibővítették a régi vezetőséget.

Hölgyeim! A téli szezon most kezdődik **nyulszőr** és velour-ujdonságokkal. Ujból érkezett

5000 drb. Ára 200 lei,
és a legdrágább

280 lei.

CARMEN

kalapszalom, Cluj, Cal. Victoriei 4. (Kossuth L.)

SPORT

Vasárnapi sportesemények

Meglepetések a kolozsvári bajnokságban. Az Universitatea legyőzte a Haggibbort, a KAC a CFR-t

(Cluj-Kolozsvár, november 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnapi sportesemények legnagyobb meglepetése kétségtelenül a Haggibbor nagyarányu veresége volt a debütáló Universitateától. A katasztrófális góldifferencia (10:0) kétségtelenül nem volt hü kitejezője az erőviszonyoknak, mert a mezőnyben a Haggibbor méltó ellenfélként küzdött. Az analfabéta tudatlanságával és a kezdők lámpalázával küzdő Haggibbor kapu-védő azonban még olyan labdákat is saját hálójába vert, amelyeket talán az ellenfél sem szánt gólnak. Ilyen körülmények között reális mérkőzésről beszámolni lehetetlen. A mérkőzés kritikájára egyébként következő számunkban meg visszatérünk.

Egyéb eredmények a következők:

RSM—Academia 4:0 (2:0). Izgalmas és nem tulságosan fair mérkőzés, amely a második félidőben tettleges inzultusokban kulminált, Milivoi bíró, Vlad és Dobra Académiai-játékosokat kiállította emiatt.

KMSC—Romania 2:2 (1:1). A mindvégig hevesiramu játék elfajulását a kiválóan bírásokodó Czinczár Imre erőyes keze akadályozta meg. A Romania technikai fölényét a munkáscsapat odaadó lelkesedéssel ellensúlyozta és így sikerült a mérkőzést eldöntetlenné tenni, sőt kis hujja, hogy meg nem nyerte. Abrudan (II) Romania, Borsi és Istvánffy a KMSC góllövői.

KAC—CFR 2:1 (0:0). A negyvenedik perig a vasutasok vezetnek, a KAC azonban hatalmas finist diktál és Lakatos révén egyenlít, majd az utolsó percben Krishoffer 20 méteres gyönyörű szabadrugásából a győztes gólt is megszerzi.

A tegnapi mérkőzések alapján a bajnokságban az RMS vezet, utána a CFR, Romania, KAC, KMSC, Haggibbor, Universitatea és Academia következnek.

Vidéki eredmények:

Temesvár. Kinizsi—Banatul 1:0 (0:0). Az egyetlen gólt hands miatti tizenegyesből Fockszary lötte.

TAC—Kadima 5:1 (1:1).

Beszterce. Sodronyipari Sc—Gloria 6:2 (4:1) bajnoki, bíró Muresan Kolozsvár. A kolozsvárvidéki bajnokság első mérkőzése.

Arad. AMTE—AAC 2:0 (1:0) bajnoki, bíró Tóth Temesvár.

Gloria CFR—ATE 8:0 (3:0) bajnoki, bíró Oravetz.

Vointa Victoria—Olimpia 4:1 (2:0), bíró Fövényi.

Brassó. BMTE komb.—Olimpia komb. 2:0 (2:0), bíró Friedmann.

BMTE—Olimpia 1:1 (1:0) bajnoki, bíró Kiss. Nagyvárad. NAC—Törékvés 2:2 (0:0) bajnoki, bíró Balogh. Góllövők: Róth, Rónay, Barátky és Pless.

NSC—Bihorul 6:1 (5:0) bajnoki, bíró Csillag.

Külföldi eredmények:

Budapest. A magyar profibajnokság újabb meglepetéseként a Ferencvárostit verő Sabaria is kikapott és így az FTC ismét biztosította ve-

H

összes heged

Lepa

zetőpozíciója eredményei

Hungari tes gólt a lélek nélküli mos gólhely Krupiczter.

Kispest—

Kispest óriá

ten győz Je

Ferencvá

jorszky. Al

lemzi a mér

a II. félidő

Takács (egy

Ujpest—

Ferenc.

Bástya

Debrece

ronkay.

A bajno

A cluj

„T

Ezüstár

gyárj

800

Gyártm

ben me

Telefon

Tiszte

é. vásá

összes

ségek, u

kabatok

Trench-

börkabá

laszték

N

férfi-

V

(Cégtula

b u

Cal. R

átkölt

alá saját

latosan

lyen l

H A Y D N

Lepage zeneműosztály CLUJ

zetőpozícióját a bajnokságban. A bajnokság eredményei a következők:
Hungaria—Attila Miskolc 1:0 (1:0) Agyóztés gólt a 17. percben Hirzer lőtte. Unalma; lélek nélküli játék, melyben mindkét részről számos gólhelyzetet kiakná atlanul hagynak. Bíró Krupiczter.

Kispest—Sabaria 3:0 (3:0), bíró Iváncsics. Kispest óriási lelkesedéssel játszva, megérdemelten győz Jeszmas, Czétényi és Senkey góljaival.

Ferencváros—Nemzeti 4:2 (1:1), bíró Majorszky. Általában a Ferencváros fölénye jellemzi a mérkőzést. Góllövők: Kohut, Volentik a II. félidőben Szeldacsek, Czétényi Nemzeti, Takács (egyét tizenegyesből).

Ujpest—III. kerület 2:1 (1:0), bíró Gerő Ferenc.

Bástya Szeged—Budai 33-as 0:0, bíró Kann. **Debrecen. Vasas**—Boesky 2:1, bíró Boronkay.

A bajnokság állása jelenleg a következő:

- 1. Ferencváros 16 pont
- 2. Sabaria 15 "
- 3. Ujpest 11 "
- 4. Hungaria 9 "
- 5. Kispest 7 "
- 6. Nemzeti 6 "
- 7. Bástya 6 "
- 8. III. ker. 5 "
- 9. Vasas 5 "
- 10. Boesky 5 "
- 11. Budai 33-as 5 "
- 12. Attila 4 "

A cluji

„TACAMUL“

Ezüstáru gyárban készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárjellel van ellátva.

800-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. — Viszonteladónak: „TACAMUL“ Ezüstáru gyár, Cluj, Str. Memorandumul 17. Telefon 29. Sürgőnyeim: „Tacamul“

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a n. é. vásárlóközönséget, hogy az összes őszi divatkülönlegesek, úgy az átmeneti double-kabátok, mint a speciális Trench-Coats és külföldi nappa bőrkabátok a legnagyobb választékban raktárra érkeztek.

Neumann M. Cluj

férfi- és fiuruha-áruháza
Főter 14.

Viktoria

(Cégtulajdonos: FISCHER RUDOLF)

b u t o r r a k t á r

Cal. Reg. Ferdinand 40. sz. alól átköltözött Str. Reg. Maria 9 sz. alá saját házába. Az átköltözéssel kapcsolatosan az összes raktáron levő áruk mélyen leszállított áron szerezhetők be.

7-39 Telefon 7-39

Közgazdaság

Milyen stádiumban vannak a román-német gazdasági tárgyalások

Németország ragaszkodik az eredeti javaslatához

(Cluj-Kolozsvár, november 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Legutóbbi számában hírül adta az Uj Kelet, hogy a már évek óta húzódozó német-román gazdasági tárgyalások, amelyek eredményétől az ország gazdasági krízisének elmulása függ, ismét holtpontra jutottak. A németek ugyanis előbb a háború alatt Romániában elkobzott német vagyonok likvidálása miatt, most pedig arra való hivatkozással zárkóznak el Románia feltételeinek elfogadásától, hogy szerítik a Dawes-tervezet minden kötelezettségüket magában foglalja és így nem vállalhatnak külön háborús kártérítéseket, mert azzal precedens teremtene a többi antantállam javára.

A legfrissebb „Berliner Tageblatt“ részletesen foglalkozik ezzel a kérdéssel és csodálkozásának ad kifejezést a román részről történt azon kijelentések fölött, hogy az eddigi tárgyalások során Németország nem nyilatkozott a Generalbankjegyekért fizetendő ellenszolgáltatások összegéről. Román részről azt hangoztatják, hogy Németországnak, ha komolyan akarja a meg egyezést, nyíltan és félremagyarázhatatlanul kell meghatároznia ennek a rekompenzációnak az értékét és módjait.

A lap ezeket a kijelentéseket annál feltűnőbbnek tartja, mert — úgy mond — mindenki, tehát az érdekeit román körök is tudják, hogy ebben a kérdésben nagyon konkrét tárgyalások voltak annak a javaslatnak az alapján, amelyet Ritscher, a berlini Reichskreditgesellschaft igazgatója és Kaufmann Oszkár, a Banca de Credit Roman igazgatója dolgoztak ki. Azt, hogy

ezek a tárgyalások, amelyeket Románia részéről egy speciális megbízott folytatott, a közbejött román kormányválság miatt, félbeszakadtak, mégsem lehet úgy interpretálni, hogy Németország nem akar tárgyalni. Ha pedig a jelenlegi román kormány nem tartja kielégítő az eredeti német javaslatot, módjában áll módosító, vagy pótvajavaslatokat terjeszteni Németország elé. Mindenesetre azonban úgy Bukarestben, mint Németországban meg kell értenie mindenkinek, hogy a Dawes-tervezettől nem lehet eltérni, — fejezi be cikkét a „Berliner Tageblatt“.

Ugyanilyen értelemben ír a „Deutsche Diplomatiscne-Politische Korrespondenz“, — a német külügyminisztérium hivatalos lapja. A különböző kormányválságok ismertetése után a lap megemlékszik azokról a tárgyalásokról, amelyek Titulescu és Stresemann külügyminiszterek között folytak le Genfben a népszövetségi ülésszak idején, amikor mindkét részről ószintén hangzó nyilatkozatok történtek a fenálló nehézségek elhárítása érdekében való hajlandóságról. A tárgyalásokat azután von Mutius bukaresti német követ folytatta, de azokat a nehézségeket, amelyeket a Generalbankjegyekért való kártérítésre irányuló román igények idéztek elő, eddig meg nem sikerült áthidalni. Németország ebben a tekintetben kötve van a Dawes-tervezet által. Ennek ellenére azonban Németország bizik a végleges meg egyezésben az eredeti javaslat alapján, amely mindkét ország érdekeit szolgálja.

Szerdán kezdik meg a gazdasági javaslatok parlamenti tárgyalását. Bukarestből jelentik: A kamara pénzügyi bizottsága szerdán tárgyalja az új pénzügyi javaslatokat. A kamara ülésén ugyanehkor a mezőgazdasági és házadó leszállításáról szóló javaslatokat fogják tárgyalni.

Erdélyben is bevezetik a Taylor-rendszert. Szombaton este zajlott le a nagyvárad i Unió-klubban az UGIR konferenciája az ipari munka tudományos megszervezéséről. A kérdést Dulfu mérnök ismertette. Előadta, hogy a munka tudományos megszervezése, amely Amerikából indult ki, kétirányú fejlődést mutat. Az egyik irány a munka technikájának fejlesztése, kísérletek, energiaelemzések, szerszámjavítások és más mechanikai újítások révén. Ez az ugynevezett Taylor rendszer, amelyet általánosságban az egész világon ismernek. A másik, itt kevésbé ismert irány, a vállalatok üzemvezetésének, belső adminisztrációjának, a nyersanyagok beszerzésének és a készáru elhelyezési módszereinek megújítását célozza. Dulfu mérnök indítványára Szemere Miklós nagyvárad i csoportelnök, aki az értekezletet vezette, dr. Farkas

Mózes, a Renner-bőrgyár vezérigazgatója és Diamant Izsó, az aranyosgyéresi Sodronyipar Rt. vezérigazgatója ígéretet tettek, hogy bevezetik ezeket az üzemjavítási kísérleteket, amelyeknek eredményeit egymással és az UGIR szakosztályával közölni fogják.

Olcsó körutazási jegyeket ad ki a vasút. A január elsején életbelépő új vasuti tarifával egyidejűleg a CFR körutazási jegyeket is feg forgalomba hozni, amelyekkel 750 kilométer távolságot lehet majd beutazni és az utazást szabad lesz legfeljebb 48 órára meg is szakítani, ha a távolság felét az utas már megtette. A körutazási jegy, amelynek ára 40 százalékkal olcsóbb lesz a rendes menetjegyeknél, 45 napig lesz érvényes mindenféle vonatra.

Árverési napló. November 22-én délelőtt 11 órakor a kolozsvári erdőigazgatóságnál árverés lesz a maroshévízi felekezeti iskolák tulajdonát képező 58.7 hektár kiterjedésű erdő részének faállományára. Hivatalos becslés szerint az objektum 2,798,641 lej ér. Garancia 280 ezer lej — December elsején délelőtt 10 órakor az aradi erdőigazgatóságnál nyilvános árverés

Tőzsde

A piac lanyha, üzlettelen.

Egyesült Közgazdasági és Lezálogbank Rt. jelentése	Valutapiac 1927 november 7 (Rador)									
	Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
			nyitás	zárlat						
Zürich	3120—3125	—	—	491	3110	11010	13656	65075	1928	
Newyork	161 1/4—16150	51865	51868	2547	161	571	70820	3375		
London	788—789	252570	252580	12403	787	2781	3449 1/2	16435	48706	
Páris	637—642	203670	203650	—	632	2242 1/2	2782	13264	39262	
Milano	887—892	2332 1/2	2332	139	884	3120	3868	18411	546 1/4	
Prága	478—479 1/2	153760	1537 1/2	—	479	1692	209862	—	296 1/2	
Budapest	2830—2835	9087	9087	—	28 1/2	—	12402	59090	—	
Belgrád	—	913	913	—	282	1005 1/2	124712	5943	176 1/4	
Bukarest	—	321	321	1575	—	354	437 3/4	2090	61 1/2	
Varsó	—	5815	5820	—	1840	6405	7944	378 1/3	—	
Bécs	2280—2285	7325	7325	—	2280	8061 1/4	—	47655	—	
Berlin	3870—3875	12382	12380	—	3855	13632	16902	80537	—	

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 321, Páris 1575, Budapest 354, Bécs 43775, Prága 2090.

